

Położenie, obszar, ukształtowanie terenu

Powiat Limanowski położony jest w środkowej części województwa małopolskiego i graniczy z powiatami: myślenickim, bocheńskim, brzeskim, nowosądeckim i nowotarskim.

Tworzy go 12 gmin, z tego 2 gminy miejskie (Mszana Dolna i Limanowa) oraz 10 gmin wiejskich (Dobra, Jodłownik, Kamienica, Laskowa, Limanowa, Łukowica, Mszana Dolna, Niedźwiedź, Słopnice i Tymbark).

W skład powiatu wchodzi 171 miejscowości i 91 sołectw.

Powiat zajmuje łącznie powierzchnię 952 km², co stanowi 6,3% powierzchni całego województwa i plasuje go na 6 miejscu pod względem wielkości wśród wszystkich powiatów woj. małopolskiego. Powierzchnia poszczególnych gmin przedstawia się w sposób następujący: Limanowa (gmina miejska)-19 km², Mszana Dolna (gmina miejska) -27 km², Dobra-109 km², Jodłownik -72 km², Kamienica – 96 km², Laskowa – 73 km², Limanowa (gmina wiejska) – 152 km², Łukowica –70 km², Mszana Dolna (gmina wiejska) – 107 km², Niedźwiedź – 74 km², Słopnice – 57 km², Tymbark – 33 km².

Powiat limanowski jest regionem typowo górzystym. Większą jego część zajmuje

Beskid Wyspowy, natomiast część południowa powiatu obejmuje północne stoki Gorców z Gorczańskim Parkiem Narodowym, którego aż 78% powierzchni znajduje się na terenie omawianego powiatu.

Zasadniczą cechą Beskidu Wyspowego jest wyrastanie odosobnionych, wyspowo wznoszących się szczytów z typowego pogórskiego krajobrazu, sfalowanego łagodnymi garbami. Wyspy szczytów odznaczają się stromymi, czasem bardzo spadzistymi stokami i to najczęściej ze wszystkich stron, oraz płaską wierzchowiną, przeważnie wylesioną lub pokrytą polanami. Stoki Beskidu Wyspowego są poorane dolinkami, które czasem mają charakter wąwozów rozchodzących się we wszystkich kierunkach, co wynika z owalnego i kulistego zarysu „wysp górskich”. Uderzające jest, że prawie wszystkie wierzchowiny przebiegają na podobnej wysokości, tworzą one jakby jedną równinę pochyloną na północ. Forma „wysp górskich” tak charakterystyczna dla powiatu

limanowskiego zachowała się dzięki pokryciu szczytów przez czapy twardego piaskowca magurskiego. Natomiast w podstawowym materiale z którego zbudowany jest Beskid Wyspowy, tj. fliszu karpackiego, a więc łupków, piaskowców, zlepieńców, margli, iłów, działała erozja wód, żłobiąc głębokie 10 m wcięcia i wąwozy. U podnóża ich gromadził się materiał skalny nanoszony z góry, stąd powstały napływowe stożki i usypiska. Potoki wydrążyły w miękkim, mało odpornym materiale dolinki, często o charakterze przełomowym, dzięki czemu krajobraz zyskał na malowniczości.

W części wschodniej powiatu charakter gór jest nieco inny. Między ciągnącą się od północy doliną Łososiny a doliną Smolnika, wznosi się długi wał Pasma Łososińskiego, z kulminacjami Sałasza i Jaworza. Pasma to mało przypomina typowe szczyty Beskidu Wyspowego w części zachodniej powiatu. Podobny charakter ma równolegle ciągnący się z drugiej strony doliny Łososiny wał Kamionnej, jest tylko od niego niższy.

W skład powiatu limanowskiego wchodzi także północne stoki Gorców, które skupiają się wokół najwyższego szczytu – Turbacza, stanowiącego węzeł grzbietów rozchodzących się we wszystkich kierunkach. Jeden z nich, ciągnący się od Turbacza przez Mostownicę i Kudłoń ku niskiemu siodłu Przysłopu, gdzie spotyka się z nim ramię Mogielicy, leży całkowicie na terenie powiatu limanowskiego. Od Turbacza odchodzą w dolinę Raby także liczne boczne grzbieciki, ku Rabskiej Górze, od Starych Wierchów dwuramienna gałąź Barda z odnogą ku Mszanie Dolnej i od Obidowca ku Porębie Wielkiej. Od ramienia Turbacza ku Przysłopowi odchodzą na północ odnogi Turbaczyka ku Porębie Wielkiej, Niedźwiedziowi i Koninie oraz Kudłonia ku Mszanie Dolnej.

